

Thukile wa xiphunta

Khale ka khaleni a ku ri ni jaha leri vito ra rona a va ku i Thukile. A tshama na mana wa yena eka yindlu yitsongo. A va siwanekile swinene naswona manana wa yena a kuma mali hi ku xavisa mandza lawa a ya tshikela hi mbhaha ntsena.

Thukile a loloha lero a nga endli nchumu. Hi ximumu a ta etlela endzhutini kasi hi xixika a tshama endzilweni. Mana wa yena a nga ha swikoti ku n'wi byela leswaku a pfuneta.

Siku rin'wana hi Musumbunuku a hlundzukile ku fikela loko a n'wi byela a ku, "Thukile, loko u nga yi ku ya tirhela swakudya swa wena ndzi ta ku hlongola laha u nga ha vuyi."

Leswi swi vilerisile Thukile. "Ndzi fanele ndzi endla xokarhi," a vula. "Sweswi manana u ti komba a hlundzukile."

Hi Ravumbirhi u yi le eka n'wapurasi loyi a ri entsungeni wa nambu a ya kombela ntirho. N'wapurasi u n'wi nyike ntirho wo lunghisa darata. Ku endla leswi u hakeriwe hi macheleni matsongo ya silivhere. Thukile a nga si tshama a khoma mali evuton'wini bya yena. U khomile macheleni lawa hi xandla na ku ma hoxa ehenhla na le hansi leswaku a ta ma vona loko ya vangamisiwa hi dyambu. Kambe loko a nga si khupuka nambu, a lahlile macheleni lawaya hinkwawo.

"Wena mfana wa mihupani," ku vula mana wa yena loko a fika ekaya, "a wu fanele u ma hoxile exikhwameni a ya ta hlayiseka."

"Oho," ku vula Thukile, "Ndzi ta endla tano nkarhi lowu taka."

Hi Ravunharhu, Thukile u humile nakambe. "Ndzi nga ku pfuna hi tihomu ta wena xana?" a kombela n'wapurasi wun'wana.

"Ina," ku hlamula n'wapurasi, "ndzi ta ku hakela hi bakiti ra ntswamba endzaku ka loko u tirhile."

Loko siku ri herile, n'wapurasi u nyikile Thukile bakiti ra ntswamba. Thukile u tekile bakiti kutani a hoxa endzeni ka xikhwama lexikulu xa jazi tanihi laha mana wa yena a n'wi byeleke ha kona. Gaba! Gaba! Gabaa! Ntswamba wu halakile loko a famba endleleni kutani bakiti a ri nga ha ri na nchumu loko a sala a ya fika ekaya.

“Murhandziwa wa mina!” ku vula mana wa yena. “U phuntile! A wu fanele u rhwale bakiti hi nhloko.”

“Oho,” ku vula Thukile, “Ndzi ta endla tano nkarhi lowu taka.”

Hi Ravumune, Thukile u yile eka wansati loyi a endla yogati. U pfumerile ku n’wi nyika yogati loko o n’wi pfuna. Hi ndzhenga wa siku u nyikile Thukile yogati. A yi ri eka xikhomo lexi a xi nga pfariwangi lexi a xi phutseriwile hi lapi. Thukile u fambile a ya ekaya na xikhomo enhlokweni ya yena tanihi laha mana wa yena a n’wi byeleke ha kona. Loko a ya fika ekaya, a ku ri na yogati yitsongo endzeni ka xikhomo. Leyin’wana yi halakile, yi n’wana a yi namarhele misisi yakwe.

“Wena u xiphunta, mfana wa xiphunta, Thukile,” ku vula mana wa yena, “a wu fanele u rhwale hi vukheta hi mavoko ya wena.”

“Oho,” ku vula Thukile, “Ndzi ta endla tano nkarhi lowu taka.”

Hi Ravuntlhanu, Thukile u humile nakambe. Sweswi a tirhela mubaki. Mubaki a ri hava nchumu handle ka mbyana ku nyika Thukile eka ntirho lowu a nga wu endla. Loko siku ri herile u n’wi hakerile hi mbyana. Thukile u tekile mbyana a famba na yona ekaya a yi khome hi vukheta hi mavoko.

“Hi leswi manana wa mina a nga te ndzi ku rhwarisa xiswona,” Thukile a byela mbyana. Kambe hi xinkadyana mbyana yi sungula ku n’unun’uta na ku tshukuvanya. Kutani yi sungula ku n’wi n’wayetela na ku n’wi luma swinene ku fika laha a nga yi tshika.

Loko a fika ekaya, mana wa yena a ku ka yena, “Eehh, Thukile, u phuntile. A wu fanele u bohe ntambu enhan’wini u yi pfumelela yi ku landzelela.”

“Oho,” ku vula Thukile, “Ndzi ta endla tano mundzuku.”

Siku leri landzaka a ku ri Muggivela kutani Thukile u yile a ya tirhela muxavisi wa nyama. Sweswi u hakeriwe hi nyama ya kahle swinene. U teke qatha ra nyama a boha ntambu a endla leswi mana wa yena a nga n’wi byela swona – u kokakoke nyama hi le ndzhaku! Loko a fika ekaya, nyama a yi onhakile swinene.

Sweswi mana wa yena a n’wi hlundzokerile swinene. “Xana ndzi ta endla yini ha wena?” a vutisa. “Mundzuku i Sonto naswona hi salele hi khavichi yin’we leswaku hi ta lalela ha yona. U phuntile wa tiva. A wu fanele u byarhe nyama leyi emakatleni.”

“Ndzi ta endla tano nkarhi lowu taka,” ku hlamula Thukile.

Hi Musumbunuku, Thukile u humile nakambe a ya tirhela un’wana loyi a nga n’wi nyika mbhongolo tanihi hakelo. Hambu leswi Thukile a tiyile swinene, swi n’wi tikerile ku teka mbhongolo a yi byarha emakatleni. U karhateke lero na karheteka, emaheteleleni u tlakurile mbhongolo hi makatla, tanihi leswi mana wa yena a n’wi byele ha kona. A sungula ku famba hi ku nonoka.

Loko Thukile a ri endleleni yo ya ekaya, u hundzile yindlu ya n’wankumi. N’wankumi a ri ni nhwana wun’we. A sasekile swinene, kambe eka malembe ni malembe a nga se tshama a vulavula hambu ri rito rin’we. A nga si tshama a hleka evuton’wini bya yena. Madokodela va vule leswaku u ta kota ku vulavula loko munhu un’wana a n’wi hlekisa. N’wankumi a vilela swinene hi nhwana loyi ku kondza a vula leswaku loyi a nga ta endla leswaku a hleka u ta n’wi teka a va nsati wa yena.

Nhwana lowo saseka a langute hi fasitere loko Thukile a hundza ni mbhongolo yi ri emakatleni ya yena. Milenge ya mbhongolo a yi ri emoyeni naswona a swi hlekisa ku fika laha nhwana a nga ba xihleko. Hi nkarhi walowo a sungula ku vulavula nakambe.

N'wankumi a tsakile swinene. U hlayise xitshembiso xa yena a vula leswaku nhwana wa yena na Thukile va nga tekana. Thukile u hundzuke n'wankumi hi mhaka ya ku va a phuntile ku ringana ku rhwala mbhongolo hi makatla!

Ku sukela siku rero, Thukile u tshamile eka yindlu leyikulu ni nsati wa yena na mana wa yena loyi a nga ha faneli ku tirha nakambe, naswona Thukile a nga ha faneli ku rhwala swilo nakambe.